

VENDIM
Nr. 4, datë 15.4 2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbëra nga:

Shpresa Beçaj	kryetare
Besnik Imeraj	anëtar
Gani Dizdari	anëtar
Ardian Dvorani	anëtar
Fatos Lulo	anëtar
Ardian Nuni	anëtar
Arjana Fullani	anëtare
Evelina Qirjako	anëtare
Guxim Zenelaj	anëtar
Majlinda Andrea	anëtare
Andi Çeliku	anëtar
Aleksandër Muskaj	anëtar
Mirela Fana	anëtare
Medi Bici	anëtar,

në seancën gjyqësore të datës 15.4.2011 morën në shqyrtim çështjen penale nr. 7/6 me të:

GJYKUAR: Adrian Qiqi, *i datëlindjes 16.5.1979.*

AKUZUAR: Për kryerjen e veprës penale të “vrasjes me dashje” në bashkëpunim, parashikuar nga nenet 76 e 25 të Kodit Penal.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 1372, datë 26.11.2007, ka vendosur:

- Deklarimin fajtor të Adrian Jorgo Qiqi për kryerjen e veprës penale të “vrasjes me dashje” në bashkëpunim, bazuar në nenet 76 e 25 të Kodit Penal, dënimin e tij me 16 vjet burgim.

- Në zbatim të nenit 51 të Kodit Penal, dënimin përfundimtar të të pandehurit Adrian Qiqi me 8 (tetë) vjet burgim.

- Vuajtja e dënimit për të pandehurin Adrian Qiqi të fillojë nga dita e ndalimit, datë 11.8.2006 dhe të kryhet në burg të sigurisë së lartë.

- Prova materiale: Gëzhoja me përmasa 24 mm dhe diametër 7.62 mm, e cila mbahet në kartotekën balistike, të asgjësohet.

Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 242, datë 16.4.2008, ka vendosur:

Lënien në fuqi të vendimit nr. 1372, datë 26.11.2007 të Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë.

Kundër vendimit nr. 242, datë 16.4.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë ka ushtruar **rekurs** i gjykuari Adrian Qiqi, i cili parashtron këto shkaqe:

- Vendimet penale janë bazuar në prova, të cilat janë deklaruar absolutisht të pavlefshme dhe të papërdorshme.

- Në seancën e datës 8.10.2007 gjykata e rrethit, me vendim të ndërmjetëm, ka vendosur “Pavlefshmërinë e të gjitha akteve dhe veprimeve hetimore të sjella me fashikullin për gjykim nga ana e akuzës”.

- Deklarimi i dëshmitarit Vasil Cavo është bërë në kundërshtim me ligjin.

- Kemi kërkuar ballafaqimin e dëshmitarëve Ilir Surreli dhe Fatmir Koci me vëllanë e viktimës, por gjykata e apelit nuk e mori parasysh.

- Tërësia e veprimeve hetimore është kryer tërësisht jashtë afatit ligjor të hetimit.

- Prokuroria, por edhe gjykata, janë kontradiktore në momentin që pranojnë se vrasja është kryer në bashkëpunim me një person të paidentifikuar me emrin Bledar.

- Nuk mund të ketë bashkëpunim pa marrëveshje dhe në këtë rast, dhe duke iu referuar qëndrimeve të mbajtura nga Kolegji Penal (vendimi nr. 494, datë 5.11.2008 dhe vendimi nr. 76, datë 9.2.2005), vepra nuk mund të cilësohet si vrasje në bashkëpunim.

- Dëshmitarët okularë kanë pohuar para gjykatës se nuk kanë parë njeri të dalë nga makina e viktimës.

- Adrian Qiqi nuk i është fshehur asnjëherë në 10 vjet organeve të drejtësisë.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendim të marrë në seancën gjyqësore të datës 30.6.2010 ka vendosur:

Kalimin e çështjes penale në ngarkim të të gjykuarit Adrian Qiqi për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë për njehsimin e praktikës gjyqësore, lidhur me çështjen e cilësimit të veprës penale si të kryer në bashkëpunim.

Çështjet e shtruara për diskutim para Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë janë:

1. Nëse provohet se vepra penale është kryer nga dy ose më shumë persona, prej të cilëve vetëm njëri është identifikuar, a do të kualifikohet vepra e kryer në bashkëpunim pa u identifikuar personi i dytë, apo personat e tjerë nëse janë disa? Në lidhje me identifikimin e bashkëpunëtorit duhet të mbahet parasysh fakti nëse është ai i përgjegjshëm para ligjit për shkak të moshës apo gjendjes mendore.

2. A do të cilësohet vepra penale e kryer në bashkëpunim nëse nga organi i akuzës, për shkak të mosidentifikimit të bashkëpunëtorit, nuk është ngritur akuzë ndaj ndonjë personi tjetër apo nuk është vendosur veçimi i çështjes?

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relatorët Shpresa Beçaj dhe Besnik Imeraj; prokurorin Artur Selmani, që kërkoi lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë; av. Koli Bele, që kërkoi prishjen e dy vendimeve dhe deklarimin e pafajshëm të të gjykuarit ose pushimin e çështjes në ngarkim të tij; dhe si shqyrtuan në tërësi çështjen,

VËREJNË:

Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka paraqitur për gjykim procedimin penal nr. 414, datë 8.4.1997 në ngarkim të të pandehurit Adrian Qiqi, i akuzuar për kryerjen e veprës penale të “*vrasjes me dashje*” në bashkëpunim, parashikuar nga nenet 76 e 25 të Kodit Penal.

Gjykatat e faktit, në përfundim të shqyrtimit gjyqësor, kanë pranuar këto rrethana të ngjarjes:

Në datën 2.4.1997, në rrugën “At Nikolla”, Tiranë, është vrarë me armë zjarri në makinën e tij shtetasi Odhisea Vasil Çavo, banor i qytetit të Tiranës.

Në këtë datë, Odhisea dhe vëllai i tij, Aleksandër Çavo, ndodheshin në afërsi të banesës së tyre, në bodrumin poshtë pallatit që ata e përdornin për të mbajtur sende të ndryshme dhe veglat e makinës. Ndërkohë që vëllezërit ishin në bodrum, aty kanë ardhur Adrian Qiqi (të cilin e njihnin pasi është rritur në atë lagje) dhe një shok i tij, i panjohur për vëllezërit Çavo. Adriani u ka prezantuar me emrin Bledar.

Adriani u ka kërkuar ujë për të pirë. Pasi i kanë dhënë ujë, Adriani së bashku me shokun e tij janë larguar, ndërsa Odhisea me Aleksandrin janë ngjitur në banesën e tyre.

Kur dy vëllezërit ndodheshin në banesë, nga një fqinj janë njoftuar se makinën ia kishin hapur dy djem. Odhisea ka zbritur poshtë pas pak minutash. Pas tij ka zbritur edhe Aleksandri, i cili nuk e ka gjetur as makinën tip “Opel Rekord” dhe as Odhisenë. Aleksandri ka mësuar që vëllai i tij, Odhisea, ishte larguar me makinën e tij së bashku me Adrian Qiqin.

Aleksandri ka filluar ndjekjen e tyre me makinën e fqinjit Fatmir Koçi, e cila drejtohej nga Fatmiri, i shoqëruar edhe nga fqinji tjetër Ilir Surreli. Aleksandri ka qëndruar në sediljen e parë të makinës.

Duke ecur nëpër rrugën “Mihal Grameno” ata kanë parë autoveturën e Odhiseas dhe e kanë ndjekur atë në largësi shikimi. Kanë vënë re që makina ka shkuar deri te lokali i babait të Adrian Qiqit, Jorgo Qiqi, që ndodhej në oborrin e QSUT-së “Nënë Tereza” Tiranë. Nga makina ka dalë Adrian Qiqi dhe ka hyrë brenda në lokal.

Aleksandri ka zbritur nga makina, e cila ndodhej disa metra larg makinës tjetër dhe e ka pyetur të vëllanë se çfarë po ndodhte, por, Odhisea i ka thënë: “*Ik në shtëpi se do të marr atë që më kanë marrë dhe do të kthehem*”.

Pas kësaj bisede të shkurtër, Aleksandri ka hipur përsëri në makinën me të cilën kishte ndjekur të

vëllain dhe të gjykuarin Adrian Qiqi dhe ka qëndruar në pritje.

Në veturën “Opel Rekord” të Odhisesë ka hipur sërisht Adrian Qiqi dhe janë larguar, ndërsa Aleksandri ka vazhduar t’i ndjekë nga pas me autoveturë.

Drejtimi i lëvizjes ka qenë në rrugën “Bardhyl” që është segment i Unazës, mandej në rrugën “Hoxha Tahsim”. Këtu, makina “Opel Rekord” ka ndaluar para një banese, për të cilën dëshmitari Aleksandër Çavo ka shpjeguar se kishte nr.206.

I gjykuari Adrian Qiqi ka zbritur nga makina, ka hyrë në këtë banesë dhe ka dalë pas pak minutash i shoqëruar nga personi tjetër, që pak më parë, te bodrumi poshtë shtëpisë së tyre, e kishte prezantuar me emrin Bledar.

Më pas vetura “Opel Rekord” ka ecur nëpër rrugica deri në rrugicën “At Nikolla”. Sapo vetura “Opel Rekord” ka hyrë në rrugicë dhe ka ecur për disa metra, kur ishte pothuaj në mes të saj, është dëgjuar një krismë.

Në këto çaste, në të njëjtën rrugicë ka hyrë edhe vetura në të cilën ishin Aleksandri së bashku me dy fqinjët e tij. Nga vetura “Opel Rekord”, që tashmë ishte e ndaluar, dëshmitari Aleksandër Çavo ka parë që kanë dalë i gjykuari Adrian Qiqi dhe shoku i tij me emrin Bledar, të cilët janë larguar me vrap në drejtim të kundërt me makinën tjetër.

Kur kanë shkuar te makina, Aleksandri dhe dy fqinjët e tij kanë vënë re që Odhisea ishte i rënë përmbys mbi timon, i vdekur. Ai kishte një plagë me armë zjarri në faqen e djathtë.

Pasi kanë krijuar bindjen mbi bazën e çmuarjes së provave të shqyrtuara në gjykim, gjykatat e faktit kanë deklaruar fajtor dhe dënuar të gjykuarin për veprën penale të vrasjes së kryer në bashkëpunim.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duke konstatuar se lidhur me çmuarjen dhe vlerësimin e provave gjykatat e faktit kanë zbatuar drejt kërkesat e nenit 152 dhe 380 të Kodit të Procedurës Penale, pasi në marrjen e vendimit për të gjykuarin Qiqi kanë përdorur vetëm prova, të cilat janë verifikuar në shqyrtimin gjyqësor dhe bindjen e kanë krijuar pa i dhënë vlerë të paracaktuar asnjë prove, e gjejnë të bazuar në ligj vendimin e gjykatave lidhur me fajësinë e të gjykuarit Adrian Qiqi.

Lidhur me faktin përse vepra penale e kryer nga i gjykuari duhet të kualifikohet edhe sipas dispozitës së nenit 25 të Kodit Penal, si dhe për t’u dhënë përgjigje pyetjeve të shtrura për unifikimin e praktikës gjyqësore, Kolegjet e Bashkuara çmojnë se më parë duhet të bëhet një interpretim i zgjeruar i veprës penale, përgjegjësisë penale dhe kuptimit të bashkëpunimit sipas Kodit tonë Penal.

Sipas dispozitës së nenit 25 të Kodit Penal, ***bashkëpunim konsiderohet kryerja e veprës penale nga dy ose më shumë persona me marrëveshje ndërmjet tyre***. Në çështjen objekt shqyrtimi, nga pikëpamja e anës objektive, sikurse kanë pranuar të dyja gjykatat, rezulton e provuar se vepra penale është kryer në bashkëpunim mes të gjykuarit Adrian Qiqi dhe një personi tjetër të paidentifikuar për të cilin çështja, sipas nenit 326 të Kodit të Procedurës Penale, është pezulluar dhe organi i prokurorisë ushtron veprimtarinë e tij të mëtejshme procedurale për identifikimin e personit të dyshuar.

Pra, vepra është kryer me më shumë se një person, që në kuptim të nenit 25 të Kodit Penal, ajo është kryer në bashkëpunim mes të gjykuarit dhe një tjetër personi, aktualisht të paidentifikuar.

Sipas ligjit dhe doktrinës së të drejtës penale, që të ndodhemi përpara figurës së veprës penale për efekte të përgjegjësisë penale kërkohet verifikimi i bashkekzistencës së katër elementeve të veprës penale, që janë: objekti, subjekti, ana objektive dhe ana subjektive.

Pra, së pari duhet të ekzistojë nga pikëpamja materiale vepra penale, të jetë cenuar një marrëdhënie shoqërore e mbrojtur nga ligji penal, duke ardhur objektivistisht një pasojë kriminale nga veprimi ose mosveprimi shoqërisht i rrezikshëm. Në rastin konkret është provuar se shtetasi Odhisea Çavo është vrarë në rrethanat që kanë pranuar gjykatat.

Së dyti, për të pasur figurën e veprës penale, kërkohet që fakti kriminal të jetë pasojë e një veprimi ose mosveprimi të kundërligjshëm, të dënueshëm penalisht të personit që ka kryer veprën penale. Identifikimi i personit, subjektit të veprës penale, ka rëndësi për të përcaktuar në radhë të parë se kush e ka kryer veprën penale dhe në radhë të dytë për të verifikuar nëse, sipas ligjit përgjigjet penalisht për këtë vepër apo përjashtohet nga ajo duke mbetur përgjegjësitë e tjera ligjore jopenale. Në rastin në shqyrtim është provuar se subjekt i kësaj vepre penale janë i gjykuari Adrian Qiqi dhe një person tjetër aktualisht i

paidentifikuar.

Së treti, e rëndësishme për përcaktimin e figurës së veprës penale është mënyra se si ajo është kryer, mekanizmi i ndodhjes së ngjarjes, provueshmëria e veprimeve apo mosveprimeve me pasoja penale të subjektit apo subjekteve që e kanë kryer atë. Nga kjo pikëpamje, nga gjykimi i çështjes ka rezultuar e provuar se i gjykuari së bashku me një person të paidentifikuar, e kanë marrë me forcë viktimën me automjetin e tij dhe më pas e kanë qëlluar me armë zjarri duke i shkaktuar vdekjen.

Së katërti, shkaku/shkaqet apo motivet që kanë çuar në kryerjen e veprës penale janë të rëndësishme për të përcaktuar ndër të tjera edhe vetë figurën e veprës penale, si edhe për të përcaktuar nga pikëpamja materiale dispozitën konkrete për të cilën duhet të përgjigjen personat që kanë kryer veprën penale.

Edhe në këtë këndvështrim, sipas vendimeve të të dyja gjykatave të faktit ka rezultuar e provuar se i gjykuari, së bashku me një person tjetër akoma të paidentifikuar, e kanë kryer veprën për shkak të një detyrimi që viktimë ka pasur ndaj të gjykuarit.

Nga kjo analizë e përmbledhur e elementeve të domosdoshme të figurës së veprës penale rezultojnë të drejta vendimet e të dyja gjykatave për sa i përket faktit kriminal të ndodhur dhe përgjegjësisë penale për të gjykuarin Adrian Qiqi.

E diskutueshme në këtë çështje që ka çuar edhe në nevojën për unifikimin e praktikës gjyqësore është nëse për efekte të cilësimit juridik të saj, ajo është kryer në bashkëpunim apo jo, në kushtet kur njëri nga bashkëpunëtorët nuk është i identifikuar. Të dyja gjykatat kanë pranuar se edhe në këto kushte vepra penale duhet të kualifikohet e kryer në bashkëpunim mes të gjykuarit Adrian Qiqi dhe personit ende të paidentifikuar.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë edhe këtë përfundim të të dyja gjykatave të faktit e gjejnë të bazuar ligjërisht e për pasojë çmojnë se vendimet e tyre janë të drejta dhe të pacenueshme nga pikëpamja e zbatimit të ligjit.

Megjithatë, qëndrimet e ndryshme të mbajtura nga gjykatat çojnë në nevojën e interpretimit të unifikuar të praktikës gjyqësore nga Kolegjet e Bashkuara, me qëllim stabilizimin e mendimit juridik dhe të praktikës gjyqësore për të ardhmen në lidhje me kuptimin e bashkëpunimit në një vepër penale.

Ashtu sikurse u arsyetua më sipër, për t'u ndodhur përpara figurës së veprës penale duhet të bashkekzistojnë të katër elementet e saj, por nëse ajo është kryer nga një apo më shumë persona, kjo s'ka të bëjë me vetë ekzistencën e veprës (e cila qëndron që në momentin e verifikimit të katër elementeve të saj), por me rrethanat dhe rrezikshmërinë shoqërore të saj.

Kodi ynë Penal institutin e bashkëpunimit e ka parashikuar në dy forma të ndryshme, nëpërmjet kualifikimit të cilësuar të vetë veprës penale, ose me konsiderimin e saj të kryer në rrethana rënduese në kuptim të nenit 50/gj të tij.

Në këtë drejtim, që dispozita e nenit 25 e Kodit Penal të gjejë zbatim, kërkohet bashkekzistenca e dy elementeve të rëndësishme: - e para, që vepra të jetë kryer nga dy ose më shumë persona; dhe - e dyta, që kjo vepër të jetë kryer në marrëveshje ndërmjet tyre.

Sikurse u analizua më sipër, nga pikëpamja e anës objektive kërkohet që vepra penale të jetë kryer nga jo më pak se dy persona, pra të provohet që në kryerjen e saj të kenë marrë pjesë më shumë se një person, pavarësisht rolit dhe veprimeve të kryera nga secili prej tyre, të cilat çmohen dhe përcaktohen nga gjykatat e faktit referuar rrethanave të faktit, në përputhje me parashikimet e nenit 26 të Kodit Penal.

Nga pikëpamja e anës subjektive kërkohet, gjithashtu, marrëveshja e këtyre personave në kryerjen e veprës penale.

Shtrohet pyetja, nëse mund të ketë marrëveshje në kuptim të kësaj dispozite ndërmjet një personi që ka përgjegjësi penale sipas ligjit dhe një personi tjetër, i cili në momentin e gjykimit mbetet i paidentifikuar, apo për shkak të moshës ose paaftësisë së tij mendore nuk mban përgjegjësi penale.

Për t'i dhënë përgjigje sa më sipër, si dhe për të arritur në konkluzionet unifikuese, ndër të tjera, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë mbajnë parasysh një nga parimet themelore të së drejtës penale, atë të autonomisë së përgjegjësisë, quajtur ndryshe edhe si parimi i përgjegjësisë personale të personit që kryen vepër penale.

Sipas këtij parimi, çdo person mban përgjegjësi sipas ligjit penal për veprimet e paligjshme të kryera nga ana e tij në kufijtë e fajit të vet, kjo pavarësisht rrethanave në të cilat është kryer vepra penale.

Kolegjet e Bashkuara theksojnë se parimi i autonomisë së përgjegjësisë shfaqet në bashkëpunimin e dy ose më shumë personave në kryerjen e veprës penale në formën e dhënies të secilit prej tyre të një kontributi material ose moral në kryerjen e veprës penale. Në këtë drejtim doktrina ka pranuar se për të qenë në kushtet e bashkëpunimit “... mjafton që pjesëmarrësi të ketë influencë mbi një detaj të veprimit kriminal të ndërmarrë, qoftë lidhur me të mirën apo të drejtën e mbrojtur, qoftë lidhur me planin organizues ...”. Në këtë logjikë përfshihen si veprimet *ex ante*, ashtu edhe ato *ex post* të autorit në kryerjen e veprës penale, me kushtin që të kenë ndikuar apo të kenë synuar pasojën kriminale.

Dallimi mes aplikimit të parimit të autonomisë së përgjegjësisë në veprat penale me një autor të vetëm, nga ato të kryera në bashkëpunim, qëndron në faktin se në rastin e parë autori duhet të ketë kryer edhe materialisht veprën penale, ndërsa në rastin e bashkëpunimit mjafton edhe që ai të ketë lehtësuar kryerjen e veprës penale nga persona të tjerë.

Kolegjet e Bashkuara vlerësojnë se ana subjektive është një nga komponentët strukturorë të institutit të bashkëpunimit, i cili kërkon si element të domosdoshëm ekzistencën e një marrëveshjeje për kryerjen e veprës penale.

Në përcaktimin e kushteve të marrëveshjes për kryerjen e veprës penale në bashkëpunim, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë çmojnë se ana subjektive në kryerjen e veprës penale në bashkëpunim konsiston në dy elemente: - ndërgjegjia dhe vullneti i personit për të kryer veprën penale; dhe - vullneti për të bashkëpunuar me persona të tjerë për kryerjen e saj.

Që një vepër penale të konsiderohet e kryer në bashkëpunim ekzistenca e një marrëveshjeje paraprake në kryerjen e saj nuk është e domosdoshme, por mjafton edhe marrëveshja e paparashikuar, e cila mund të shfaqet gjatë kryerjes së veprës penale, me kushtin që secili prej autorëve të jetë i ndërgjegjshëm për veprimet e të tjerëve.

Lidhur me kushtet që duhet të plotësojë **marrëveshja** mes dy ose më shumë personave për të kryer veprën penale, në mënyrë që të ndodhemi përpara institutit të bashkëpunimit, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë se mes marrëveshjes në kuptimin e ligjit civil dhe marrëveshjes në kuptimin e ligjit penal, ekziston një dallim esencial dhe se ligji penal zbaton një standard të ndryshëm nga ai civil lidhur me kuptimin e marrëveshjes.

Në këtë drejtim, Kolegjet e Bashkuara theksojnë se në kuptimin e së drejtës civile, **marrëveshja** përbën një veprim juridik që, sipas nenit 189 të Kodit Civil, përkufizohet si: “... shfaqja e ligjshme e vullnetit të personit fizik ose juridik që synon të krijojë, të ndryshojë ose të shuajë të drejta ose detyrime civile”.

Duke qenë një formë e ligjshme e shprehjes së vullnetit, në të drejtën civile, një nga elementet e domosdoshme për vlefshmërinë e marrëveshjes është edhe zotësia e plotë për të vepruar e personave (me përjashtim të një kategorie të caktuar veprimesh të përcaktuara në nenet 7 dhe 8 të Kodit Civil, të cilat mund të kryhen edhe nga personi pa zotësi për të vepruar ose personi me zotësi për të vepruar¹). Neni 92/c i Kodit Civil parashikon si pasojë të mosekzistencës së këtij elementi pavlefshmërinë absolute.

Ndërkaq, kuptimi i marrëveshjes, sipas nenit 25 të Kodit Penal, është krejtësisht i ndryshëm nga sa më sipër. Kuptimi i marrëveshjes në të drejtën penale, ndryshe nga e drejta civile, lidhet me shprehjen e vullnetit të dy ose më shumë personave për të kryer një veprim të paligjshëm dhe ligjrisht të dënueshëm. Kjo shprehje vullneti mund t’i paraprijë veprës penale, ose të jetë e atëçastshme.

Duke qenë një formë e shfaqjes së vullnetit për të kryer një veprim të paligjshëm, marrëveshja për të kryer një vepër penale nuk u nënshtrohet kushteve të vlefshmërisë që duhet të plotësojë marrëveshja si një veprim juridik në të drejtën civile. I vetmi kusht për pranimin e saj është të provuarit se mes autorëve ka ekzistuar një marrëveshje për kryerjen e veprës penale.

Cilësitë personale që mund të kenë eventualisht një apo disa nga autorët e veprës penale, si: mosha e mitur, mungesa e përgjegjshmërisë mendore etj., janë elemente që shërbejnë për përjashtimin e tyre nga

¹ Sipas nenit 10 të Kodit Civil “Personi madhor, që për shkak sëmundjeje psikike ose zhvillimi të metë mendor, është tërësisht ose pjesërisht i pazoti të kujdeset për punët e tij, mund t’i hiqet ose t’i kufizohet zotësia për të kryer veprime juridike me vendim të gjykatës”. Në këto raste personit që me vendim gjykate i është hequr zotësia për të vepruar barazohet me të miturin nën katërmbëdhjetë vjeç, ndërsa personit që me vendim gjykate i është kufizuar zotësia për të vepruar barazohet me të miturin mbi katërmbëdhjetë vjeç.

përgjegjësia penale, por nuk cenojnë *marrëveshjen* e arritur për kryerjen e veprës penale.

Ndryshe nga ligji civil, Kodi Penal në dispozitat e tij nuk ka parashikuar asnjë kusht që duhet të plotësojë marrëveshja mes autorëve të veprës penale sipas nenit 25 të tij. Kjo pasi në nenet 12 dhe 17 të tij, Kodi Penal, duke përcaktuar rastet e përjashtimit nga përgjegjësia penale, indirekt ka përcaktuar edhe pasojat që vijnë në rastet kur vepra penale kryhet nga një person i mitur apo i paqëndrueshëm mendërisht. Në secilin nga këto raste vepra penale gjithsesi ekziston, por cilësitë e veçanta të personit bëjnë që ai të përjashtohet nga përgjegjësia penale apo t'i ulet dënimi.

Për rrjedhojë, edhe marrëveshja e arritur për të kryer një vepër penale në bashkëpunim me një person që nuk mban përgjegjësi penale ekziston, por cilësitë e njërës apo disa prej autorëve, bazuar po në parimin e autonomisë së përgjegjësive, nëse është rasti, mund të bëjnë që personi konkret të përjashtohet nga përgjegjësia penale apo të përfitojë lehtësi që ligji parashikon.

Duke parashikuar parimin e autonomisë së përgjegjësive si një nga parimet themelore të së drejtës penale, ligjvënësi ka dashur të përjashtojë mundësinë që njëri autor i veprës penale të përfitojë nga cilësitë e autorit tjetër. Kjo është edhe arsyeja pse si kusht i vetëm për ekzistencën e *marrëveshjes*, sipas nenit 25 të Kodit Penal, mjafton vullneti i autorëve për të kryer veprën penale. Çdo rrethanë tjetër e faktit mund të ndikojë në përjashtimin apo llojin dhe masën e dënimit të secilit prej autorëve, por nuk cenon marrëveshjen e tyre si element i bashkëpunimit, gjë që merr përgjigje rast pas rasti sipas rrethanave të provuara të kryerjes së veprës penale.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vlerësojnë se që të ndodhemi në kushtet e bashkëpunimit duhet të bashkekzistojnë si kushte *sine qua non*:

1. dy ose më shumë subjekte (pluralitet personash);
2. realizimi i faktit kriminal në të gjitha elementet e tij materiale;
3. dhënia e një kontributi relevant në kryerjen e veprës penale nga secili prej bashkëpunëtorëve;
4. ana subjektive, të paktën në formën e saj minimale, që është dijenia e të paktën njërës prej bashkëpunëtorëve për të bashkëpunuar me të tjerët në kryerjen e faktit kriminal.

Kolegjet e Bashkuara theksojnë se karakteristikë e veprës penale të kryer në bashkëpunim është uniteti i anës subjektive të veprës penale të kryer në bashkëpunim. Megjithatë, Kolegjet e Bashkuara vërejnë se, megjithëse përgjegjësia penale është e njëjtë për të gjithë autorët e veprës, shkalla e tyre e përgjegjësive ndryshon në varësi të veprimeve apo mosveprimeve të tyre konkrete, për të cilat ata përgjigjen personalisht. Kjo pasi, si në rastin kur vepra penale kryhet nga një person i vetëm, ashtu edhe në rastin e bashkëpunimit, në të drejtën penale gjen zbatim *parimi i përgjegjësive personale*, duke bërë që për secilin prej bashkëpunëtorëve të verifikohen më vete ekzistenca e elementeve objektive dhe subjektive të figurës së veprës penale, pavarësisht rolit të tyre në realizimin e saj sipas nenit 27 të Kodit Penal.

Verifikimi i katër elementeve të mësipërme bën që vepra penale të cilësohet e kryer në bashkëpunim, pavarësisht rolit që ka kryer secili prej bashkëpunëtorëve në realizimin e veprës penale me veprimet apo mosveprimet e tij dhe pavarësisht përgjegjësive penale që ai mban për këto veprime a mosveprime, përcaktimi i të cilave u takon rrethanave të faktit të provuara në gjykim. Në cilësimin juridik të veprës penale, marrja e cilësisë së bashkëpunëtorit në kryerjen e një vepre penale ekziston që në momentin që plotësohen kushtet e sipërpërmendura dhe qëndron e pavarur nga fakti nëse njëri prej bashkëpunëtorëve është ose jo person që mban përgjegjësi penale.

Sa më sipër, çon në përfundimin se secili prej bashkëpunëtorëve në veprën penale mban përgjegjësi penale për veprën konkrete, të kryer në bashkëpunim, pavarësisht karakteristikave subjektive që mund të kenë bashkëpunëtorët e tjerë.

Kështu, mund të ndodhë që njëri nga subjektet e veprës penale të jetë bashkëpunëtor në veprën penale dhe në të njëjtën kohë të jetë person i padënueshëm nga ligji penal, për shkak se nuk mban përgjegjësi penale sipas dispozitave në fuqi, për shkak të cilësive të tij subjektive.

Lidhur me këtë çështje legjislationet e huaja mbajnë dy qëndrime të ndryshme: legjislationet e disa vendeve, si ai italian dhe grek, kanë parashikuar shprehimisht rastin e përjashtimit nga përgjegjësia penale të njërës prej bashkëpunëtorëve si një rrethanë që nuk përjashton cilësimin e veprës në bashkëpunim edhe për bashkëpunëtorin/bashkëpunëtorët e tjerë (shih p.sh. nenet 112 dhe 119 të Kodit Penal italian dhe neni 45 e 49 i Kodit Penal grek), ndërsa legjislatione si ai gjerman (ku dhe është prezantuar teoria e “autorit

ndërmjetës” - ai që përdor ose shtyn një person që nuk mban përgjegjësi penale në kryerjen e një vepre penale), nuk përmbajnë këto parashikime. Në këtë situatë të dytë, vetë ligji parashikon shtytjen apo “përdorjen” e një personi që nuk mban përgjegjësi penale, kur këto cilësi njihen nga personi që i shfrytëzon, në dispozita të veçanta, çka bëjnë që vepra penale të cilësohet sipas këtyre dispozitave. Ndërkohë legjislacioni ynë, duke mos përmbajtur dispozita konkrete, nuk ka zgjedhur në mënyrë të qartë asnjërën nga këto situata, çka ka çuar në zbatimin e ndryshëm të ligjit nga gjykatat në praktikë.

E vetmja dispozitë e Kodit tonë Penal që parashikon një situatë të tillë specifike është neni 129 i këtij Kodi, sipas të cilit: *“Shtytja ose tërheqja e të miturve nën moshën katërmëdhjetë vjeç për të kryer krim dënohet me burgim gjer në pesë vjet”*.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për efekt të unifikimit të praktikës gjyqësore lidhur me konkurrimin e dispozitave të bashkëpunimit të parashikuara në pjesën e përgjithshme të Kodit Penal dhe dispozitave të veçanta të pjesës së posaçme të këtij Kodi, siç është neni 129 i tij, theksojnë sa vijon:

Neni 129 i Kodit Penal, megjithëse nga emërtimi i tij *“shtytja apo përdorimi i personit që nuk mban përgjegjësi penale”* është gjithëpërfshirës, në fakt ka si objekt të tij vetëm marrëdhëniet shoqërore që mbrojnë të miturit nën moshën 14 vjeç, të cilët, sipas nenit 12/1 të Kodit Penal, nuk mbajnë përgjegjësi penale për kryerjen e një krimi.

Ana objektive e kësaj vepre realizohet me veprime direkte në dy forma: *shtytje ose tërheqje* e të miturit për të kryer një krim. Në rastin kur vërtetohet se vepra penale është realizuar nga i mituri, si pasojë e shtytjes së tij në krim nga një person që mban përgjegjësi penale, ky i fundit përgjigjet sipas nenit 129 të Kodit Penal dhe nuk ka vend për diskutimin nëse kjo vepër konkurron apo jo me bashkëpunimin.

Ndërsa në rastin kur personi që mban përgjegjësi penale tërheq një të mitur për të kryer një krim dhe vërtetohet se krimi është kryer në bashkëpunim, autori përgjigjet si për krimin e kryer në bashkëpunim, ashtu edhe për veprën penale të parashikuar nga neni 129 i Kodit Penal, pasi në këtë rast neni 129 i Kodit Penal konkurron me dispozitën konkrete lidhur kjo e fundit me nenet 25-27 të Kodit Penal, duke qenë se ato rregullojnë situata të ndryshme juridike.

Ligjvënësi në parashikimin e tij në nenet 12 dhe 17/1 të Kodit Penal për përjashtimin nga përgjegjësia penale të personave të mitur apo atyre që vuajnë nga turbullime psikike apo neuropsikike të përhershme apo të atëçastshme, për shkak të cilësive të veçanta të tyre, ka dashur të përjashtojë këta persona nga përgjegjësia penale, por kurrësi nuk ka pasur si qëllim që nga cilësitë e tyre personale të përfitojnë edhe personat e tjerë që mbajnë përgjegjësi sipas ligjit penal.

Për rrjedhojë, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë çmojnë se bashkëpunimi sipas legjislacionit tonë ekziston që në momentin që plotësohen kushtet e përgjithshme të bashkëpunimit (shih *ut supra*) dhe bazuar mbi parimin e përgjegjësisë personale, pavarësisht karakteristikave personale të bashkëpunëtorëve të tjerë, vepra penale konsiderohet e kryer në bashkëpunim, edhe në rastet kur autori tjetër i veprës penale nuk mban përgjegjësi penale.

Pra, në çdo rast, secili nga autorët e veprës penale të kryer në bashkëpunim, pavarësisht unitetit të anës subjektive të veprës, mban përgjegjësi personale për veprimet ose mosveprimet e tij. Si në rastet kur bashkëpunëtorët mbajnë përgjegjësi penale, ashtu edhe në rastet kur njëri apo disa prej tyre nuk mbajnë përgjegjësi penale, bashkëpunëtori apo bashkëpunëtorët që mbajnë përgjegjësi penale do të përgjigjen për veprën penale konkrete, të kryer në bashkëpunim, pasi për ta të gjitha elementet e bashkëpunimit ekzistojnë dhe mjafton ekzistenca e tyre për t’u ndodhur në kushtet e bashkëpunimit, pavarësisht karakteristikave personale të bashkëpunëtorëve të tjerë, të cilat shërbejnë si bazë për përjashtimin e këtyre të fundit nga përgjegjësia penale, por kurrësi për eliminimin e cilësimit të veprës në bashkëpunim.

Mbi këtë qëndrim, është i qartë edhe pranimi i ekzistencës së bashkëpunimit në rastet kur bashkëpunëtori apo bashkëpunëtorët e tjerë janë të panjohur. E njëjta logjikë të çon në përfundimin se, edhe në rastet kur njëri nga bashkëpunëtorët është i panjohur, ndodhemi në kushtet e veprës penale të kryer në bashkëpunim, pasi personi në gjykim përgjigjet për veprimet apo mosveprimet në shkallën e kryer nga ai vetë. Mosnjohja e karakteristikave personale të bashkëpunëtorit të panjohur nuk shmang ekzistencën e bashkëpunimit dhe nuk e bën të paaplikueshme dispozitën e pjesës së përgjithshme të Kodit Penal. Në çdo rast, eventualisht karakteristikat personale të bashkëpunëtorit të panjohur do të ishin shkak për përjashtimin e tij nga përgjegjësia penale, por nuk ndikojnë në cilësimin juridik dhe përcaktimin e përgjegjësisë për

personin në gjykim.

Në të njëjtën linjë arsyetimi Kolegjet e Bashkuara çmojnë se edhe në rastet kur për shkak të mosidentifikimit nga ana e organit të akuzës nuk ka filluar procedim penal ndaj ndonjë personi tjetër, ose për të njëjtin shkak a ndonjë shkak të ndryshëm çështja nuk është veçuar, përsëri vepra do të cilësohet e kryer në bashkëpunim dhe personi në gjykim do të përgjigjet për veprimet apo mosveprimet e kryera nga ai vetë, me kusht që të provohet dhe vërtetohet ekzistenca e kushteve të përgjithshme të bashkëpunimit.

Për gjithë sa më sipër, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë arrijnë në përfundimin unifikues se: **kur nga pikëpamja e anës objektive provohet se vepra penale është kryer nga dy ose më shumë persona, vepra do të konsiderohet e kryer në bashkëpunim. Kjo si për rastet kur nuk identifikohen bashkëpunëtorët, ashtu edhe për rastet kur bashkëpunëtori nuk ka përgjegjësi penale për shkak të paaftësisë apo moshës për përgjegjësi penale. Cilësitë e veçanta që shtojnë, pakësojnë apo përjashtojnë dënimin merren parasysh vetëm për bashkëpunëtorin tek i cili ato ekzistojnë.**

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, bazuar në kërkesat e nenit 438 dhe 442/a të Kodit të Procedurës Penale,

VENDOSËN:

Lënien në fuqi të vendimit nr. 242, datë 16.4.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

Ky vendim është unifikues dhe dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Shpresa Beçaj (kryesuese), Ardian Dvorani, Besnik Imeraj, Ardian Nuni, Arjana Fullani, Evelina Qirjako, Guxim Zenelaj, Majlinda Andrea, Andi Çeliku, Aleksandër Muskaj, Mirela Fana, Medi Bici

Anëtarë kundër: Gani Dizdari, Fatos Lulo

MENDIM PAKICE

- Ne gjyqtarët në pakicë, Gani Dizdari dhe Fatos Lulo, kemi mendimin se si zgjidhja e çështjes penale në ngarkim të të gjykuarit Adrian Qiqi nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë duke lënë në fuqi vendimin nr. 242, datë 16.4.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë, ashtu dhe përfundimi unifikues i arritur prej tyre, është rrjedhojë e zbatimit të gabuar të ligjit.

- Nga dosja rezulton se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 1371, datë 26.1.2007 ka vendosur:

- Deklarimin fajtor të Adrian Qiqit, për kryerjen e veprës penale të “vrasjes me dashje” në bashkëpunim, bazuar në nenet 76 e 25 të Kodit Penal, dënimin e tij me 16 vjet burgim.

- Në zbatim të nenit 51 të Kodit Penal, dënimin përfundimtar të të pandehurit Adrian Qiqi me 8 vjet burgim.

- Këtë vendim e ka lënë në fuqi Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr. 242, datë 16.4.2008.

- Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendim të marrë në seancë gjyqësore datë 30.6.2010, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë për njehsimin e praktikës gjyqësore, lidhur me çështjen e **cilësimit** të veprës penale si të kryer **në bashkëpunim**.

- Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 4, datë 15. 4.2011 kanë lënë në fuqi vendimin e mësipërm të Gjykatës së Apelit Tiranë, duke arritur në përfundimin unifikues se: “Kur nga pikëpamja e anës objektive provohet se vepra penale është kryer nga dy ose më shumë persona, vepra do të konsiderohet e kryer në bashkëpunim. Kjo si për rastet kur nuk identifikohen bashkëpunëtorët, ashtu edhe për rastet kur bashkëpunëtori nuk ka përgjegjësi penale për shkak të paaftësisë apo moshës për përgjegjësi penale. Cilësitë e veçanta që shtojnë, pakësojnë, apo përjashtojnë dënimin, merren parasysh

vetëm për bashkëpunëtorin tek i cili ato ekzistojnë”.

- Në kushtet si më sipër, pakica ka mendimin se kualifikimi ligjor i veprës penale, si e kryer në bashkëpunim nga i gjykuari, duhet ndryshuar në vrasje të kryer jo në bashkëpunim, bazuar vetëm në nenin 76 të Kodit Penal, e për rrjedhojë edhe unifikimi i arritur në të dyja rastet është rezultat i zbatimit të gabuar të ligjit penal.

- Siç pranon e drejta penale dhe praktika gjyqësore, si në çdo rast, edhe në kryerjen e veprave penale në bashkëpunim, **faji** është element i domosdoshëm i veprës penale, ndërsa **marrëveshja** është element i domosdoshëm i bashkëpunimit, e për pasojë, pa faj nuk mund të ketë përgjegjësi penale e pa marrëveshje nuk mund të ketë bashkëpunim.

- Karakteristikë e veçantë dhe element i domosdoshëm i bashkëpunimit në veprën penale, nga pikëpamja subjektive, është marrëveshja e bashkëpunëtorëve për kryerjen e krimit a të kundërvajtjes penale.

Bashkëpunim pa marrëveshje nuk ka, marrëveshja nënkupton dashjen direkte të secilit prej bashkëpunëtorëve për arritjen e një rezultati të përbashkët kriminal. Ajo përfaqëson unitetin e anës subjektive të veprës penale, bashkon fajin e secilit bashkëpunëtor me fajin e bashkëpunëtorëve të tjerë, pra bën lidhjen organike të fajësisë së të gjithëve.

- Nisur nga përcaktimi teoriko-ligjor, sipas të cilit bashkëpunimi konsiston në kryerjen e veprës penale nga dy ose më shumë persona në marrëveshje në mes tyre, del qartë se në fjalën persona, nuk duhet kuptuar person fizik në kushtin juridiko-civil të tij, por duhet kuptuar **person fizik si subjekti i figurës së veprës penale**.

- Ashtu siç ka pranuar edhe praktika gjyqësore (vendimi nr. 76, datë 9.2.2008 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë) “... se për bashkëpunimin në kuptimin juridiko-penal, mund të bëhet fjalë vetëm atëherë kur bashkëpunëtorët në kuptimin gjuhësor të kësaj fjale plotësojnë kushtet për të qenë subjekt i figurës së veprës penale, se vetëm ndaj këtyre të fundit mund të zbatohen përcaktimet e parashikuara në dispozitat e nenit 27 të Kodit Penal (përgjegjësia e bashkëpunëtorëve)”.

- Në të drejtën tonë penale, **subjekti i veprës penale** quhet personi që ka mbushur moshën e caktuar me ligj për përgjegjësi penale dhe që është i përgjegjshëm.

- Përgjegjësi penale mban personi që ka vetëdijen e rëndësisë së sjelljes së vet dhe aftësinë e kontrollit të saj, që kupton lidhjet shkakësore që krijon midis veprimeve ose mosveprimeve të tij dhe pasojave të shkaktuara prej tyre.

- Por, që të përgjigjet penalisht autori i veprës penale duhet të jetë mbajtësi i **dy cilësive, të ketë mbushur një moshë të caktuar dhe të jetë i aftë mendërisht, i përgjegjshëm**.

- Në kushtet si më sipër kur marrëveshja në kuptimin juridiko-penal, minimalisht duhet të realizohet të paktën në mes dy personave të cilët të kenë dashjen direkte për arritjen e një rezultati të përbashkët kriminal, pra nga **ana subjektive** të kenë aftësinë, të kenë ndërgjegjen për të kuptuar se për çfarë po merren vesh, çfarë detyrash do të kryejë secili, çfarë rezultati kriminal do të arrijnë, të kuptojnë fajin e tyre, të bashkëpunojnë fajin e secilit me fajin e bashkëpunëtorëve të tjerë, pra të bëjnë lidhjen organike të fajësisë së të gjithëve etj., por në qoftë se **njëri nga këta dy persona** nuk ka ndërgjegjen, nuk e ka aftësinë për të kuptuar e vlerësuar se për çfarë bisedohet, pa le më të kuptojë se për çfarë thamë më lart, a mund të kemi marrëveshje në rastin konkret, a mund të kemi marrëveshje me një person që nuk ka asnjë nga kushtet për të bërë marrëveshje, përveç faktit se është krijesë njerëzore, është frymor dhe ndoshta për të realizuar jetesën, ekzistencën e tij, duhet domosdo një person tjetër me cilësinë e kujdestarit etj.

- Ne si pakicë mendojmë se në këtë drejtim nuk ka nevojë për koment, mbasi në rastin konkret vetëm marrëveshje nuk mund të ketë.

- E parë në këtë këndvështrim, ne si pakicë mendojmë se edhe përfundimi i arritur nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë (faqe 11 e vendimit) ku thuhet:

“Cilësitë personale që mund të kenë eventualisht një apo disa nga autorët e veprës penale, si mosha e mitur, mungesa e përgjegjësisë mendore etj., janë elemente që shërbejnë për përjashtimin e tyre nga përgjegjësia, por nuk cenojnë marrëveshjen e arritur për kryerjen e veprës penale” është kontradiktor, i paargumentuar.

- Kolegjet e Bashkuara, nga njëra anë pranojnë se cilësitë personale që mund të kenë një apo disa nga autorët e veprës penale, si mosha e mitur dhe mungesa e përgjegjshmërisë mendore, pra, kur kemi

mungesën e ndërgjegjes, mungesën e vetëdijes, paaftësinë për të kuptuar veprimin e kryer, paaftësinë për të kuptuar pasojën e ardhur etj., **bëjnë që ata të përjashtohen nga përgjegjësia penale**, nga ana tjetër, megjithëse ekzistojnë këto mangësi kapitale te këta persona, për pjesën tjetër që Kolegjet e quajnë marrëveshje, veprimet e tyre janë të përgjegjshme, të vetëdijshme e për rrjedhojë marrëveshja mbetet e pacenuar.

- E thënë ndryshe, i njëjti person, në të njëjtën kohë, për të njëjtin veprim kriminal nga njëra anë ka aftësi dhe është i përgjegjshëm për të bërë **marrëveshje**, pra nga ana e subjekteve ka aftësi dhe ndërgjegje për të ideuar, për të përcaktuar detyra për vete dhe për të tjerë, për të kuptuar dhe parashikuar rezultatin kriminal që do të arrijnë, për të kuptuar fajin e tij dhe të tjerëve, pra të bëjë lidhjen organike të fajësisë së të gjithëve etj., por nga ana tjetër kur bëhet fjalë për realizimin e veprës penale, ai nuk ka vetëdije, nuk ka ndërgjegje, nuk ka aftësi për të kuptuar veprimtarinë kriminale dhe pasojën e ardhur, e për rrjedhojë **është i papërgjegjshëm** dhe duhet përjashtuar nga përgjegjësia penale.

- Duhet theksuar se deri tani, si nga teoria e së drejtës penale dhe praktika gjyqësore, është pranuar se kur autori i veprës penale është ndihmuar nga një person i papërgjegjshëm, ky i fundit, është konsideruar si mjet, si instrument në realizimin e veprës dhe ky fakt është mbajtur parasysh nga gjykata në caktimin e dënimit për autorin në zbatim të nenit 47 të Kodit Penal e nuk është konsideruar si vepër e kryer në bashkëpunim, si rrethanë cilësuese, apo si rrethanë rënduese e parashikuar nga neni 50 i Kodit Penal.

- Ndërsa kur autori i veprës penale ka aktivizuar, ka përdorur, ka tërhequr të miturit në krim, ai duhet të përgjigjet dhe është përgjigjur edhe për veprën penale të “shtytjes së të miturve në krim”, parashikuar nga neni 129 i Kodit Penal, çka me të drejtë edhe Kolegjet e Bashkuara arsyetojnë se në këtë rast kjo vepër penale konkurren me veprën tjetër penale në të cilën janë shtytur të miturit në krim.

- Por edhe në këtë rast, për kushtet si më sipër, autori i veprës penale duhet të përgjigjet për “shtytje të të miturve në krim”, por jo edhe për bashkëpunimin me ta, pra vetëm për veprën penale të “shtytjes së të miturve në krim”.

- Mendojmë se Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për të arritur në përfundime më të bazuara, në rastin konkret duhej të mbështeteshin edhe në doktrina të tjera, që mbajnë precizione të ndryshme, të kundërta me doktrinën italiane, siç është doktrina gjermane.

Doktrina gjermane **nuk e pranon bashkëpunimin** në rast se njëri nga bashkëpunëtorët është i papërgjegjshëm apo i padënueshëm, për shkak se nuk mund të ketë bashkëpunim ndërmjet një personi të përgjegjshëm dhe një tjetri të papërgjegjshëm apo të padënueshëm, për faktin se vetëm ai që është i përgjegjshëm penalisht mund të konsiderohet autori i veprës penale, duke marrë figurën e “autorit të ndërmjetëm”, ndërsa ekzekutori material duhet të konsiderohet thjesht si një **instrument** për realizimin e veprës penale.

Ne si gjyqtarë në pakicë mendojmë se autori i veprës penale nuk duhet të përgjigjet për bashkëpunim në veprën penale të kryer as për rastet kur nuk identifikohet bashkëpunëtori apo bashkëpunëtorët, përderisa nuk është provuar se ata janë subjekt i veprës penale. Vetëm identifikimi i atyre personave dhe përmbushja prej tyre e kushteve për të qenë subjekti i figurës së veprës penale “mosha dhe përgjegjshmëria” do të përbënte bazën ligjore që ata të konsiderohen bashkëpunëtorë me të gjykuarin.

Mendojmë se me identifikimin e personit apo të personave në qoftë se ata i plotësojnë kushtet për të qenë subjekti i veprës penale, në zbatim të nenit 451 dhe 452 të Kodit të Procedurës Penale, prokurorit i lind e drejta që me anë të kërkesës për rishikim të realizohet gjykimi dhe dënimi i autorit për kryerjen e veprës penale në bashkëpunim.

Për sa parashtruam më sipër, ne si gjyqtarë në pakicë jemi kundër vendimit nr. 4, datë 15.4.2011 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, si për unifikimin e arritur në lidhje me bashkëpunimin në veprën penale, ashtu edhe në përfundimin e arritur në lidhje me zgjidhjen e çështjes në themel, duke lënë në fuqi vendimin objekt shqyrtimi nr. 242, datë 16.4.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

Anëtarë: Fatos Lulo, Gani Dizdari